

ROZHOVOR S PARDUBICKÝM CESTOVATELEM, KTERÝ JAKO PRVNÍ ČECH ZDOLAL SÁM HEDVÁBNOU STEZKU

Martin Půlpán: Mým snem je navštívit všechny uznané státy světa

Hedvábná stezka či Hedvábná cesta je starověká a středověká trasa vedoucí z východní Asie přes střední Asii do Středomoří. Ve své hlavní větvi spojuje čínské město Čchang-an s malou Asií a Středozemním mořem. Její celková délka po souši a po moři činí asi 8 000 km. Obchod po hedvábné stezce byl důležitým faktorem při rozvoji velkých starověkých civilizací v Číně, Mezopotámii, Persii, Indii a Římské říši a pomohl položit základy moderního světa.

PARDUBICE – Východočeská metropole se v minulých dnech dočkala dalšího svého prvenství. V polovině ledna byl do oficiální České knihy rekordů uveden jako „První Čech, který sám pěšky a stopem zdolal Hedvábnou stezku“ Pardubák Martin Půlpán.

„Tato karavanní trasa spojovala po staletí Evropu s Čínou a tróuťám si říct, že je snem každého opravdového cestovatele. Ne každému se jí ale podaří zdolat na jeden zátať a úplně sám. O to víc si tohoto ocenění vážím,“ řekl našemu týdeníku sedmatřicetiletý cestovatel, který se následně o své cestě rozpovídal: „Na podzim roku 2018 jsem si zabalil malý batoh a vydal se toulat světem. Z Evropy jsem přes Turecko, Írán, Kavkaz a střední Asii dojel do Číny, odkud mě kroky vedly směr jihovýchodní Asie. Bohužel po roce a půl jsem musel cestu dočasně přerušit kvůli pandemii COVID-19. Když jsem se 3. října 2018 postavil v Istanbulu k silnici a vydal se sám bez plánu kamsi na východ Turecka, ani v tom nejbláznivějším snu by mě nenapadlo, že o 311 dní později dojedu do císařského města Xian uprostřed Číny. Právě jsem ujel vzdálenost bezmála 40.000 kilometrů a před branami do historického čínského města jsem asi hodinu brečel dojetím,“ představil se Martin Půlpán. Následně pak zodpověděl i všechny naše dotazy:

Kde jste se narodil, kde bydlíte a kde jste vlastně doma?

Narodil jsem se v Pardubicích, kde momentálně i bydlím. Pár let jsem sice žil a pracoval v Praze, ale poté, co se „toulám“ světem, tak vlastně bydlím všude. Můj domov ale, kam se vracím, jsou Pardubice, konkrétně Polabiny.

Které země vám přirostly k srdci nejvíce?

Nejvíce mě lákají země Blízkého východu. Rozhodně nejkrásnější zemí, kde jsem se cítil jako doma a zažil nejkrásnější dva a půl měsíce života, byl Írán. Bývalá Perská říše skutečně člověka nadchne. Opomenout nemohu ani nádherné pohory Pamír v Tádžikistánu, kde člověk stojí tváří v tvář divoké přírodě, ale i bohaté historii. Co se evropského kontinentu týká, moje srdce si rozhodně zamílovalo Faerské ostrovy nebo malé Lucembursko.

Jak své cesty plánujete? Ležíte v mapách, studujete trasy, čtete knížky...?

Mapy miluji a velmi rád se do nich dívám a hledám zajímavá místa, ale již dávno mě nebaví výlety, kdy jsem měl každý den, každou hodinu, každý kilometr pečlivě naplánované. Baví mě se toulat světem a být ztracen v cizím městě, v cizí zemi a po-

znávat místní kulturu, místní lidi a zajímavá zákoutí. Není nic lepšího, než když odbočíte z turisticky hlavní cesty a objevíte nějaké zajímavé místo, kde jste sám a žijete tím daným okamžikem. Chci být ztracen, chci se toulat a chci poznávat oblasti, kam se jiní neodvážím.

V lednu se vám dostalo významného ocenění v podobě zápisu do České knihy rekordů...

Již dávno jsem se smířil s tím, že nevyhráji olympiádu, ani nevymyslím nic, co by zachránilo miliony životů. Myslím ale, že v lidské DNA je zakořeněna touha po dokázání něčeho výjimečného, něčeho, za co si vás budou ostatní vážit a pamatovat.

Jakým stylem jste zvládl Hedvábnou stezku?

Putoval jsem převážně pěšky a stopem, ale jelikož také rád zkouším nové věci, zkusil jsem si například jaké jsou luxusní vlaky v Íránu nebo jsem musel jet lodí z Ázerbájdžánu do Turkmenistánu přes Kaspické moře. Dále jsem si třeba zastavil vojenskou hlídku na hranici Tádžikistánu a Afghánistánu nebo jsem byl eskortován z čínské hranice do vnitrozemí, protože tam by samotného turistu nepustili. Každopádně jsem se pohyboval jen po zemi, bez použití letadel, protože ať se to může zdát jednoduché, musí člověk kličkovat v byrokratických nařízeních jednotlivých států, aby získal víza, vyhýbat se etnickým problémům (Náhorní Karabach) nebo válečným konfliktům (Afghánistán).

Jaké máte vzdělání a co a kde jste studoval?

Metropolitní univerzita Praha, obor Mezinárodní vztahy. Během studií jsem ale byl také půl roku na výměnném pobytu v Maďarsku nebo v Kanadě a na stáži v Bruselu a USA.

Kdy jste si poprvé řekl, že se chcete „toulat“ po celém světě a co vás k tomu vedlo?

Intenzivně cestuji již několik let, nicméně až v lednu 2018, kdy jsem onemocněl a musel jít na operaci, jsem se rozhodl, že mě nebudu jen tak někde letět na několik týdnů a pak se vracet, proto jsem se po uzdravení zabalil a vydal se do světa. Nevěděl jsem kam, ani na jak dlouho. Nakonec z toho byla cesta dlouhá rok a půl. Nicméně cestování se věnuji intenzivně již cca od roku 2003 a prozatím jsem navštívil 85 zemí.

Jaké bylo (je) vaše povolání a co jste dělal, než jste začal cestovat?

Pracoval jsem v marketingové firmě, jako DJ a jako manažer hudebního klubu. Měl jsem tři práce najednou, což mi zajistilo velký příjem, ale žádný volný čas. Nicméně jako DJ jsem se mohl věnovat svojí velké lásce, kterou je hudba, a byl jsem za to i slušně placen. Také jsem mohl s touto prací cestovat, především po Evropě, ale také jsem vystupoval například v Izraeli nebo v Kataru.

Jak si na vaše cesty vyděláváte?

Cestuji z úspor a velmi levně. Na cestách si nevýdělávám. Spokojím se s nejlépeším hostelem a nejlépeším jídlem, důležité jsou pro mě zážitky a ty nejlepší jsou zdarma, takže moc neutratím.

Kde všude na vašich cestách spíte?

Většinou levné hostely. Nicméně najdou se situace, kdy široko daleko není žádná ubytování. Například v horách, džungli atd. Potom musím improvizovat. Klasicky se jdu nejdříve zeptat do nějakého obchodu, pokud někde nějaký je. Pokud ne, spím, kde se dá. Například na pláži na íránském ostrově v Perském zálivu, v mešitě, v křesťanském klášteře, buddhistickém chrámu, v jurtě u pastevců, na policejní stanici, na státní hranici nebo prostě u lidí, které potkám. Stan s sebou nevozím, jen nafukovací matraci a spacák.

Martin Půlpán na své cestě světem: Tádžikistán - průsmyk Koitezek ve výšce 4270 metrů. Foto: ARCHIV M.P.

Jak se s lidmi domlouváte?

Úsměv je univerzální jazyk. Když nestačí úsměv, tak rukama nebo posunky. V bývalých sovětských republikách rusky. Občas anglicky, ale to většinou stejně nikdo neumí. Člověk musí neustále improvizovat. **Musíte mít třeba i zničené oblečení, boty..., jak řešíte tento problém?**

Při putování po Hedvábné stezce jsem zničil dvoje boty, v těch třetích, které jsem si koupil v Číně, jsem se následně vrátil domů. Oblečení nijak speciálně neřeším. Je zbytečné s sebou tahat hodně věcí, které jen zatěžují batoh, když se mi nějaké tričko nebo kalhoty zničím, prostě si za pár korun koupím nové. Obecně platí, že je ve světě oblečení levnější než v Česku. Koupil jsem si třeba tričko za deset korun v Íránu nebo za dolar v Kambodži.

Co všechno obsahuje váš batoh?

Na putování po Hedvábné stezce jsem si zabalil tři trička, jednu rifle, tři kusy spodního prádla, spacák, nafukovací matraci, počítač, telefon a externí baterii. V podstatě vše z výše jmenovaného je postradatelné. Co ale nesmím nikdy zapomenout nebo ztratit je pas a bankovní karty. Bez toho se neobejdou. Razím myšlenku, že na cestování nic speciálního nepotřebujete. Stačí si vzít pár věcí, co máte doma, a můžete vyrazit do světa.

Co na to říká vaše rodina, že jste pořád pryč?

V současné době mám úžasnou přítelkyni, která mě nechává cestovat samotného, ale samozřejmě občas vyrazíme i spolu. Jen ona díky zaměstnání nemůže cestovat tak často.

Nebojíte se nebezpečí? „Pochybné“ státy, dravá zvěř, divočina...?

Bojím se víc v Praze na Václavském náměstí ve čtyři hodiny ráno, kdy tam naleznete jen pochybné existence, prodavače drog nebo prostitutky, jinak jsem nikdy neměl důvod se něčeho bát. Obecně pro mě platí, že muslimské státy jsou velmi bezpečné. V horách, kde nejsou lidé, se možná občas bojím zvířat, ale je to spíš opatrnost než strach. Lidé se nebojíme skoro nikdy. Mám jedno pravidlo. Nikdy necestuji za tmy. Proto se vždy snažím najít místo na spaní za světla a eliminovat tak nepříjemné situace. Samozřejmě se někdy stane, že člověk přijede do velkého města za tmy a musí se zorientovat, ale nepamatují si situaci, kdy by nastal nějaký problém. Nebo si ten problém možná nepřipouštím.

Jak řešíte případné zdravotní problémy?

Při své poslední rok a půl dlouhé

expedici jsem třikrát bez důvodu omlel. Nakonec mi ale pomohli místní lidé. V Baku mě odvezl pán do nemocnice, v horách Pamíru mě k sobě domů vzala milá rodina a ve Vietnamu se o mě postaral majitel ubytování, kde jsem bydlel. Nejdůležitější je zachovat klid.

Máte spojení s domovem? Nosíte s sebou mobil, popřípadě se někde napojíte na internet?

Ano, telefon mám, ale nekupuji do něj SIM kartu, beztak na mnoha místech v poušti nebo horách není signál. Několikrát jsem byl třeba týden bez spojení s domovem. Snažím se vždy ale upozornit rodinu, že se to může stát a že budu několik dní nedostupný, aby se nebáli. Internet je ale nyní dostupný téměř všude a mnohdy je i kvalitnější a levnější než v Česku. Například v Kyrgyzstánu stálo 80 GB internetu 1 euro (cca 26 CZK) a 4g internet je v každém městě.

Jste prvním Čechem, který projel legendární Hedvábnou stezku po zemi sám z Istanbulu do Číny. Nedávno jste byl oceněn uvedením do České knihy rekordů...

Po návratu domů jsem o své cestě začal přednášet, a čím více jsem se s lidmi bavil, tím více mi docházelo, že to asi nebyl tak úplně obyčejný výlet. Dojet přes jedenáct států do Číny, a navíc po zemi, bez použití letadel, se asi nepodaří jen tak každému. Začal jsem tedy pátrat po tom, jestli někdo podobnou cestu uskutečnil. Vím jen o dvou lidech, kteří to jeli společně v roce 2006, ale trochu jinou trasou. Sám z Česka tuto karavanní cestu na jeden zátať při jedné souvislé cestě pravděpodobně nikdo neprojel, což mi potvrdili i zástupci České knihy rekordů. S komisáři jsme poté porovnávali celou trasu Hedvábné stezky s mými zápisky a také s fotkami a jejich datem pořízení.

To, co zvládáte vy, je poměrně náročné a to jak po psychické stránce, tak hlavně fyzicky. Jak trénujete? Dělal jste v mládí nějaké sporty?

Naopak, myslím, že to může dělat každý. Vždyť není nic těžkého na tom vzít batoh a vydat se do světa. A nemusí to být až na druhý konec planety. Zážitky na vás čekají třeba jen na cestě z Pardubic do Prahy. Takže já nijak netrénuji. Snažím se vše brát s nadhledem a humorem. To, že nevím, kde budu spát nebo co budu jíst, nepovažuji za problém, protože to se vždy nějak vyřeší. Horší by bylo sedět doma a čekat, že se něco stane samo od sebe. Jinak jsem ale hrál dvacet let basketbal.

Hedvábnou stezku jste prošel „po svých“. Jak to bylo u ostat-

MARTIN PŮLPÁN (*1984)

Pardubický cestovatel a dobrodruh, který sám pěšky a stopem zvládl absolvovat během necelého roku starověkou cestu zvanou Hedvábná stezka. Za svůj počín si vysloužil uznání v podobě nedávného zápisu do České knihy rekordů. Rodák z Pardubic zatím navštívil 85 zemí (+ neuznanou republiku Abcházie) a jeho snem a cílem je podívat se do všech oficiálně uznaných států světa. O putování po Hedvábné stezce mu na jaře vyjde knížka.

ních států, které jste navštívil v minulosti. Tam také cestujete sám a připravujete se pěšky či stopem?

Na mém putování po Hedvábné stezce jsem si řekl, že zkusím co nejvíce nových věcí. Například jsem předtím nikdy nestopoval a nakonec se pro mě stalo stopování nejjednodušším způsobem dopravy. A také tím nejoblíbenějším. Několikrát jsem šel podél silnice několik dní, než nějaké auto jelo a svezlo mě. Jindy jsem si stopnul traktor, vojáky, kamion, vozku, motorku, sajdkáru, policejní hlídku, vojenskou hlídku nebo třeba školní autobus.

Již jste zmínil, že nelétáte, že se připravujete pěšky, hromadnou dopravou nebo loděmi. Můžete popsat, jak taková cesta vypadá?

Létat se bojím, takže pokud to opravdu nejde jinak, tak se tomu vyhýbám. A jak to probíhá? Postavíte se k silnici a určíte si, že jedete tak dlouho, dokud to půjde nebo dokud se vám bude chtít. Týden, měsíc, ale třeba i rok. Mně to vydrželo rok a půl, a kdyby se v březnu 2020 celá Asie nezavřela a turisté se nestali nepřáteli číslo jedna, pravděpodobně bych se domů nevrátil. Po zemi jsem tak z Evropy dojel až do Barmy, celkem více jak 67 tisíc km.

O zážitky určitě nemáte nouzi - je ale nějaký, který vám utkvěl v paměti nejvíce?

Nejde vybrat jeden jediný zážitek, ale právě jsem dopsal kapitulu ze své připravované knihy, tak se mi vybavil neobvyklý zážitek. Chtěl jsem se dostat z Tádžikistánu do Kyrgyzstánu po takzvané Pamírské dálnici. Dálnice je ale velmi nadnesené slovo a v podstatě se jedná o kamenitou a prašnou cestu v třetím nejvyšším pohorí světa Pamír. Ve výšce 4200 metrů nad mořem je hraniční přechod, kam jsem se dostal pozdě odpoledne. Jenže již nejezdila žádná auta, a tak jsem tam doslova zamrzl. Ač bylo léto, tak teplota v této výšce rychle padla k nule. Místní pohraničníci navrhli, že abychom se zahráli, můžeme si zahrát volejbal. Jenže hrát v takové nadmořské výšce, kde je velmi řídký vzduch, je poměrně těžké, protože vaše plíce nestíhají dýchat, ruce a nohy jsou těžké. I tak to bylo super, a jelikož přišla tma a stále nikdo nejel, kdo by mě svezl deset kilometrů na kyrgyzskou stranu hranice, navrhl velící důstojník, že budu na stanici spát do rána. Vojáci mi připravili večeri, učili mě střílet, a v podstatě mě adoptovali. Jejich velitel mi pak vyprávěl poměrně drsné milostné příběhy ze svého života z doby Sovětského svazu.

JAN ŠAFAŘ